

**T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES**

ESAS NO : 2021/115
KARAR NO : 2021/191
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: Kapalı Ceza infaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan davacıya haksız olarak verilen idari sürülen disiplin cezası nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESİ GEREKTİRİLMİŞTİR.

K A R A R

Davacı : M.S.
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. K.K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Silahlı terör örgütüne üye olma suçundan halen Osmaniye 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza infaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan davacı, bulunduğu cezaevi müdürlüğüne verilen, bir ay süre ile ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma disiplin cezasına karşı yaptığı itirazının, Osmaniye infaz Hakimliği ince kabul edilerek, kararın kaldırıldığını, ceza iptal edilene kadar ailesiyle ve ziyaretçileriyle görüşme korku ve kaygısına maruz bırakıldığını, bu cezanın 5275 sayılı Kanun'un 68. maddesinin son fıkrasına aykırı olarak, şikâyet dilekçelerinin suç kabul edilmesi nedeniyle verildiğini, bu şekilde anayasal insan haklarının ihlal edildiği nedeniyle telafisi güç ve imkansız ruhsal zararlara uğradığını belirterek, dilekçe ücreti nedeniyle 1 TL maddi, 367.000.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYU MAZLIK MAHKEMESİNİN KARARI

A. Adli Yargıda

2. Osmaniye infaz Hakimliği 09/04/2019 tarihli ve E.2019/893, K.2019/1429 sayılı kararı ile, talep ile ilgili görev ve yetkisinin bulunmadığı, davacının idari yargı yerinde dava açabileceği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, itiraz edilmeyen karar kesinleşmiştir.

3. Davacı, bu kez, aynı gerekçelerle 57.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Gaziantep 1. derece Mahkemesi 08/05/2019 tarihli ve E.2019/424, K. 2019/589 sayılı kararı ile, 4675 sayılı infaz Hâkimliği Kanunu ile ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan idari cezalar veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen idari görevleri yerine getirmek üzere infaz hâkimliğinin görevli kılındığı, infaz hâkimliğinin kararlarına karşı itiraz mercii de belirlenmek suretiyle bu Kanunun uygulamasında takip edilmesi gereken sürecin düzenlenmiş bulunduğu, bakılan davada, uyu mazlık hakkında bir ay süre ile ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma disiplin cezasına karşı yaptığı itirazın, 4675 sayılı Kanun hükümleri uyarınca adli yargı yerinde incelenerek sonuçlandırıldığı, bu amaçla

idarece tesis edilmi bir i lem bulunmadı ı, bu nedenle davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi , davacının istinaf talebi Gaziantep Bölge dare Mahkemesi Dördüncü dari Dava Dairesinin 25/11/2020 tarihli ve E.2019/4885, K.2020/3884 sayılı kararı ile reddedilmi tir.

III. LG L HUKUK

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin nfazı Hakkındaki Kanun'un, "Disiplin cezalarının niteli i ve uygulama ko ulları" ba lıklı 37. maddesi öyledir:

"(1) Hükümlü hakkında kurumda, düzenli bir ya amın sürdürülmesi, güvenli in ve disiplinin sa lanması bakımından kanun, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emretti i veya gerekli kıldı ı davranı ve tutumları, kusurlu olarak ihlâl etti inde, eyleminin niteli i ile a ırlık derecesine göre Kanunda belirtilen disiplin cezaları uygulanır. (Ek cümle:14/4/2020-7242/23 md.) Hükümlünün duru ma, sa lık, e itim ve çalı ma gibi nedenlerle geçici olarak kurum dı nda bulundu u yerler de bu fıkranın uygulanması bakımından kurum olarak kabul edilir.

(2) Suç olu turan eylemlerden dolayı açılan kamu davası, disiplin soru turması yapılmasını ve cezanın uygulanmasını engellemez."

6. "Disiplin cezaları ve tedbirleri" ba lıklı 38. maddesi öyledir:

" (1) Çocuklar haricindeki hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin cezaları a ırlık derecesine göre unlardır:

- a) Kınama.
- b) Bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma.
- c) Ücret kar ılı ı çalı ılan i ten yoksun bırakma.
- d) Haberle me veya ileti im araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama.
- e) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma.
- f) Hücreye koyma.

(2) Toplu, bedensel, zalimane, insanlık dı ı veya küçültücü cezalar disiplin cezası olarak uygulanamaz."

7. "Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma" ba lıklı 43. maddesi öyledir.

" (1) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası, hükümlünün bir aydan üç aya kadar ziyaretçi görü üne çıkarılmamasıdır.

(2) Ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezasını gerektiren eylemler unlardır:

- a) Sayım yapılmasına kar ı çıkmak.
- b) Aramaya kar ı çıkmak.
- c) Sevke, nakle veya bunlarla ilgili olarak alınacak tedbirlere kar ı çıkmak.
- d) Kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranı ta bulunmak.

e) Hükümlülerin haberle melerini, ziyaretçileriyle görü melerini, iyile tirme ve e itim programları çerçevesinde e itim ve spor, meslek kazandırma ve i yurdu çalı maları ile di er sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmalarını, kurum hekimince muayene ve tedavi edilmelerini, avukat tayin etmelerini, mahkemelere veya Cumhuriyet Ba savcılıklarına gitmelerini, kurum görevlileri ile görü melerini, salıverilenlerin kurum dı na çıkmalarını her ne suretle olursa olsun engellemek, hükümlü ve tutukluları bu fiillere te vik etmek, bu yolda talimat vermek, mevzuatın hükümlü ve tutuklulara tanıdı ı sair her türlü görü me ve temas olanaklarını engellemek.

f) Kumar ve benzeri oyunlar oynamak veya oynatmak.

g) (Ek: 20/11/2017-KHK-696/101 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/95 md.) Ceza infaz kurumu idaresince verilen kıyafetleri giymemek veya verilen kıyafetlere kasten zarar vermek.

(3) Resmî ve yetkili merciler ile avukatlar ve yasal temsilcilerle görüşmelerde bu madde hükmü uygulanmaz.”

8. “ ikâyet ve itiraz” ba lıklı 52. maddesi öyledir:

“(1) Disiplin cezalarına ve tedbirlerine kar ı ikâyet ve itiraz durumunda 16.5.2001 tarihli ve 4675 sayılı nfaz Hâkimli i Kanunu hükümleri uygulanır.

(2) Di er mevzuattan kaynaklanan dilekçe ve ikâyet hakkı saklıdır.”

9. “Hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı” ba lıklı 68. maddesinin son fıkrası öyledir:

“.....

(4) Hükümlü tarafından resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgraflar denetime tâbi de ildir.”

10. 4675 sayılı nfaz Hâkimli i Kanunu’nun “Amaç ve kapsam” ba lıklı 1. maddesinde, bu Kanun’un, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan i lemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik ikâyetleri incelemek, karara ba lamak ve kanunlarla verilen di er görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ili kin hükümleri kapsamı ı belirtilmi tir.

11. “ nfaz Hâkimliklerinin Görevleri” ba lıklı 4. maddesi ise öyledir:

“ nfaz hâkimliklerinin görevleri unlardır :

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerle tirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sa lanması, bedensel ve ruhsal sa lıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, di arıyla ili kileri, çalı tırılmaları gibi i lem veya faaliyetlere ili kin ikâyetleri incelemek ve karara ba lamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, mü ahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi i lem veya faaliyetlere ili kin ikâyetleri incelemek ve karara ba lamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya di er mevzuat hükümlerine aykırı oldu u iddiasıyla yapılan ikâyetleri incelemek ve karara ba lamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa ikâyet niteli indeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ili kin verdi i kararlara kar ı yapılan ikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ili kin mahsup, ceza zamana ımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve i leri yapmak.

7. Kanunlarla verilen di er görevleri yapmak. Kanunlarda ba ka bir yargı merciine bırakılan konulara ili kin hükümler saklıdır.”

12. “ nfaz hâkimli ine ikâyet ve usulü” ba lıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan i lemler veya bunlarla

ilgili faaliyetlerin kanun veya di er mevzuat hükümlerine aykırı oldu u gerekçesiyle bu i lem veya faaliyetlerin ö renildi i tarihten itibaren on be gün, herhalde yapıldı ı tarihten itibaren otuz gün içinde ikâyet yoluyla infaz hâkimli ine ba vurulabilece i hükmüne ve “ *nfaz Hâkimli ince ikâyet Üzerine Verilen Kararlar*” ba lıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, “ *nfaz hâkimi, inceleme sonunda ikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan i lemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir*” hükmüne ve son fıkrasında “ *tiraz, infaz hâkimli inin kuruldu u yer a ır ceza mahkemesine yapılır. nfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi oldu u takdirde itirazla ilgili karara katılamaz*” hükümlerine yer verilmi tir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

13. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yöntemine uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

15. Dava, Kapalı Ceza nfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan davacıya haksız olarak verildi i ileri sürülen disiplin cezası nedeniyle u ranılan maddi ve manevi zararın giderilmesi istemiyle açılmı tir.

16. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan “...*disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya di er mevzuat hükümlerine aykırı oldu u iddiasına*” ili kin olup, bu ikayetleri incelemenin ve karara ba lamanın nfaz Hâkimli i'nin görevinde oldu u düzenlemesine istinaden, bu konulardaki ikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli oldu u belirlenmi olup, aynı ikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılaca ı, ancak Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli oldu u hususunda karar verme yetkisi bulunmadı ı gözetildi inde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerekti i sonucuna varılmı tir.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Osmaniye nfaz Hakimli inin 09/04/2019 tarihli ve E.2019/893, K.2019/1429 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Osmaniye İnfaz Hakimliğinin 09/04/2019 tarihli ve E.2019/893, K.2019/1429 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde OY BİRLİKLE KESİMLİ OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
M. İsmail
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN